

Slavonski arhipelag u “Panonskom moru”

Početkom srednjeg miocena, prije 16 milijuna godina, na prostoru današnje Panonske regije dolazi do stvaranja mora Paratethysa, odnosno Panonskog mora. Planine Papuk, Psunj i Krndija u najvećem prostiranju tadašnjeg mora, a kasnije jezera bile su otoci „Slavonskog arhipelaga“. O tome svjedoče brojni fosilni nalazi na obodima planina tada živućih morskih organizama: algi, koralja, brizojskih grebenotvoraca, ježinaca, školjkaša, puževa i riba. Zanimljivi su nalazi zuba različitih vrsta morskih pasa, pa i Charcharodon megalodon koji je mogao izrasti u pravu morsku neman duljine i do 20 metara. Također su vrijedni nalazi kralježaka i drugih kostiju dupina i manjih kitova koji su živjeli u davno nestalom moru.

Pogled sa Papuka prema mađarskim planinama prije 16 milijuna godina i danas.

Skica Panonskog bazena sa položajem tzv. Slavonskih planina kao otoka

Izdizanjem planina i zatvaranjem komunikacije sa tadašnjim oceanom Thetysom nastalo je veliko jezero, odnosno Panonski bazen. Jezero se tijekom vremena postupno zapunjavalo sedimentima, oplicavalo, a voda se postupno oslađivala. Dokaz tomu su i fosilni nalazi slatkovodnih školjaka i puževa koji su tada živjeli. Od velikog jezera vremenom se stvorilo više manjih bazena, dok u konačnici krajem miocena, prije 5 milijuna godina, nije potpuno nestalo. Danas je to veliki ravničarski prostor omeđen planinskim lancima Dinarida, Južnih i Istočnih Alpi, Zapadnih, Istočnih i Južnih Karpata.

Čeljust izumrle vrste morskog psa Charcharodon megalodon

Fosilni zubi riba i morskih pasa

Fosilni koralja

Fosilni morskih puževa

Fosilni školjkaša

Fosilni grebenotvoraca, brizoza

Fosilni koralja

Fosilni morskog ježinca

Park prirode Papuk

Geopark Papuk